

РЕШЕНИЕ

№ 560

гр. София , 28.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на двадесет и девети април, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Елизабет Петрова
Членове:	Катерина Рачева Мария Райкинска

като разгледа докладваното от Катерина Рачева Въззивно гражданско дело № 20211000500349 по описа за 2021 година

при участието на секретар Красимира Георгиева, за да се произнесе, взе предвид следното :

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК. С решение № 5325 от 08.09.2020 г. по гр. дело № 2350 по описа за 2018 г. Софийски Градски Съд, Гражданско отделение, I-4 състав е осъдил ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД да заплати на П. Д. К. сумата от 80000 /осемдесет хиляди/лв., която е част от претендираната в размер на 160000 /сто и шестдесет хиляди/лв., като част от общо дължимата от 500000.00 /петстотин хиляди/лв., представляваща застрахователно обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди - болки и страдания, които се намират в пряка причинна връзка с ПТП настъпило на 17.07.2016г., около 14.30ч, на първокласен път I-4 /София-Варна/, км. 28+400, в района на с.Сопот, Ловешка област, причинено виновно от М. Н. М. при управление на л.а. марка „БМВ 475Д“, който нарушил правилата за движение по пътищата – чл. 16, ал. 1 ЗДвП и в резултат настъпил удар с движещия се насрещно, в дясна пътна лента л.а. марка „Субару Импреза“, и смъртта на управлявалият го Д. П. К. – дядо на ищеца, чиято отговорност е била застрахована по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, сключена със ЗК „Лев Инс“ АД, валидна от 19.04.2016 г., до 18.04.2017 г., ведно със законната лихва върху нея считано от 17.02.2018 г. до окончателното и изплащане, като е отхвърлил предявения иск за сумата 80000 /осемдесет хиляди/лв., представляваща горница над присъдените 80000 /осемдесет хиляди/лв., която е част от общо претендираната в размер на 160000 /сто и шестдесет хиляди/лв., като част от общо дължимата от 500000.00 /петстотин хиляди/лв., като неоснователен, на основание чл. 432, ал. 1, вр. чл. 380 КЗ /в сила от 01.01.2016г./, вр. чл. 45 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

С решение 260827 от 22.10.2020 г. е допусната поправка на очевидна фактическа грешка в диспозитива на Решение № 5325/08.09.2020 г., постановено по гражданско дело № 23506 по описа за 2018г. на СГС, като в абзац първи, на ред девет и десет, и на ред двадесет и пет и двадесет и шест, вместо вписаното: „като част от общо дължимата от 500000.00 /петстотин хиляди/лв.“, се чете: „частично от 500000.00 /петстотин хиляди/лв.“ Със същото решение е оставено без уважение искането на ищеца за изменение в частта за разносните на решението, като в полза на адвокат П. С. в качеството на процесуален представител се присъди сумата 2930 лв., вместо присъдената в размер на 2365 лв., изчислена върху размера на присъденото вземане, на основание чл. 38 ЗА.

С решение 261231 от 24.02.2021 г. е допусната поправка на очевидна фактическа грешка, като навсякъде в решението номерът на делото следва да се чете 2350/2018 г.

Срещу решението от 08.09.2020 г. в отхвърлителната част е подадена въззивна жалба от ищеца с оплаквания за неправилно приложение на чл. 52 от ЗЗД, като не е съобразено значението, което е имал в живота на ищеца загиналият му дядо. Поискан е разпит на двама свидетели за установяване на неимуществените вреди поради допуснато процесуално нарушение на първоинстанционния съд.

Срещу решението от 08.09.2020 г. в осъдителната част е подадена въззивна жалба от ответника с оплаквания, че погрешно е прието, че ищецът е материалноправно легитимиран да получи обезщетение за смъртта на дядо си, както и дори и да налице легитимация, определеното обезщетение надвишава регламентирания лимит.

И на двете въззивни жалби са постъпили отговори, в които жалбите на насрещната страна се оспорват.

Постъпила е частна жалба на ищеца срещу решение на СГС 260827 от 22.10.2020 г. в частта му с характер на определение по чл. 248 от ГПК, на която е подаден отговор от застрахователното дружество.

От въззивната инстанция е разпитан свидетел за отношенията между ищеца и починалия и неимуществените вреди.

При извършената служебна проверка на основание чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваният съдебен акт е постановен от законен състав на родово компетентния съд, в изискуемата от закона форма, по допустим иск, предявен от и срещу процесуално легитимирани страни, поради което е валиден и допустим.

Поради наличие на влязла на 25.06.2018 г. в сила присъда на ОС Ловеч по НОХД 252/2017 г. на ОС Ловеч, изменена от АС Велико Търново по ВНОХД 427/2017 г., извършването на деянието, неговата противоправност и виновността на застрахования водач са установени. На 17.07.2016г., около 14.30 ч, на първокласен път I-4 /София-Варна/, км. 28+400, в района на с.Сопот, Ловешка област водачът на л.а. марка „БМВ 475Д“ навлязъл в насрещната лента за движение и осъществил сблъсък с управлявания от Д. П. К. л.а. марка „Субару Импреза“.

Не е спорно, че водачът на „Субару Импреза“ е загинал в резултат на инцидента, причинен от М. Н. М. и че загиналият е дядо на ищеца. Спорно пред въззивната инстанция е дали ищецът е претърпял неимуществени вреди от смъртта на дядо си, които да подлежат на репарирание от застрахователното дружество, както и какъв е справедливият размер на обезщетението, ако са налице такива вреди.

При извършената служебна проверка на основание чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваният съдебен акт е постановен от законен състав на родово компетентния съд, в изискуемата от закона форма, по допустим иск, предявен от и срещу процесуално легитимирани страни, поради което е валиден и допустим.

Предвид разширяването на кръга от лица, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък с ТР 1/2016 на ОСГТНК на ВКС по т.д. 1/2016 г. въззивният съд излага следните съображения. От значение са мотивите на ВКС за разширяване на кръга от лица. Най-близките на починалия по смисъла на Постановление на Пленума на ВС № 4/61 г. и Постановление на Пленума на ВС № 5/69 г. се ползват с право на обезщетение, тъй като поради естеството на съществуващата житейска връзка е логично да се предполага, че те търпят пряко, непосредствено и за продължителен период от време значителни по степен морални болки и страдания от загубата му. Правото на най-близките да получат обезщетение не е абсолютно и не може да бъде реализирано, ако претендиращият обезщетение не докаже, че действително е претърпял неимуществени вреди, които е справедливо да бъдат обезщетени съгласно чл.52 ЗЗД. От гледна точка на чл.52 ЗЗД обаче е справедливо и други лица, извън най-близкия семеен и родствен кръг, да могат да получат обезщетение за неимуществени вреди, ако са създали с починалия постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка, заради съдържанието на която търпят морални болки и страдания от смъртта му, сравними по интензитет и продължителност с болките и страданията на най-близките. Възможността за обезщетяване на други лица, извън изброените в Постановление № 4/61 г. и Постановление на 5/69 г., следва да се допусне като изключение - само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди (наред с най-близките на починалия или вместо тях - ако те не докажат, че са претърпели вреди от неговата смърт). Особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик. В тези случаи за получаването на обезщетение няма да е достатъчна само формалната връзка на родство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен обосновават основание да се направи изключение от разрешението,

залегнало в постановления № 4/61 г. и № 5/69г. на Пленума на ВС - че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия.

Въззивната инстанция споделя изводите на първоинстанционния съд, че са доказани особено близки отношения на загиналия и внука му, както и че вредите надхвърлят по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка. Свидетелските показания са ясни, убедителни, задълбочени и в синхрон помежду си.

Свидетелката Л. К.а, баба на ищеца и съпруга на загиналия, разказва, че внукът ѝ е живял заедно с тях и бил много разстроен от смъртта на дядо си. Свидетелят Г. П. разказва, че П. като малък е казвал на дядо си „татко“, живял е с баба си и дядо си, а от пети до девети клас е живял при майка си във Франция. Според свидетелката А. К.а отношенията между племенника ѝ и баща ѝ са били почти като баща със син, баща ѝ и майка ѝ са го отгледали от раждането му в къщата си в Хасково. Те са го водили на и взимали от детска градина, помагали са му в учебния процес, ходели са по почивки заедно, дядо и внук са спортували заедно, водели са разговори. Обичали са да ходят на риба, на море са ходили само двамата заедно, на разходки. Емоционалната връзка между тях била много силна, защото дядото е бил мъжът в семейството и е бил авторитетът за племенника ѝ. Докато свидетелката е създавала собствено семейство, тя е живяла заедно с майка си, баща си и племенника си. Сестра ѝ, майка на ищеца, първите години след раждането на П. е била студентка в София, а после е заминала за Франция.

От свидетелските показания, както и като се съобразят имената на ищеца, съдът приема, че той няма установен произход от баща си, когото като дете не познавал, както и че е живял с баба си и дядо си в различни периоди от живота си, включително като малко дете, както и няколко години преди инцидента. Не се установява, че дядото е осъществявал заместваща родителска грижа спрямо П., тъй като последният е познавал майка си, живял е при нея във Франция в продължение на пет години от 10 до 15-годишна възраст, ходел е при нея през ваканциите, получавал е издръжка от нея и тя категорично не се е дезинтересирала от него (така изрично показанията на бабата и лелята на ищеца). Установява се обаче, че отношенията между двамата са били особено близки и различни от присъщите на родствената връзка отношения дядо – внук. Може да се приеме, че семейството на П. са били майка му, баба му, дядо му и леля му по майчина линия.

Неоснователни са възраженията на застрахователното дружество, че свидетелите Л. К.а и А. К.а са заинтересовани от изхода на спора. Независимо, че същите са страни по дела с дружеството във връзка с обезщетение от същия пътен инцидент, съдът няма основание да не кредитира показанията – те са задълбочени, плод на лични впечатления, в синхрон помежду си, както и с тези на незаинтересования свидетел Печеджиев и изслушаната от СГС съдебно-психологична експертиза.

Съгласно вещото лице – клиничен психолог за П. е трудно да приеме и страда от отсъствието на дядо си, липсват му неговите съвети и насоки, подкрепа. Между П. и дядо му е имало силна емоционална връзка, която е прекъсната много неочаквано, изведнъж. Като се съобрази и първичната му травма от ранното детство, че е изоставен от баща си, преживяното сега се наслаждава.

Изцяло лишени от основание са оплакванията, че не се установяват обстоятелства, обосноваващи отговорност на застрахователя за обезщетение на ищеца. Както отношенията между ищеца и загиналия, така и начинът, по който ищецът преживява смъртта на дядо си, отговарят на критериите на ТР 1/2016 на ОСГТНК на ВКС по т.д. 1/2016 г.

По справедливия размер на обезщетението съдът намира следното. Съгласно чл. 52 от ЗЗД и константната практика на ВС и ВКС по приложението му съдът определя обезщетението за неимуществени вреди по справедливост. Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Размерът на обезщетението не е стойността на човешкия живот, нито оценява неговата загуба. Критерият справедливост включва освен установените по делото факти и обществената мяра за справедливост, произтичаща от конкретните икономически условия и обективизирана в съдебната практика като ориентир за размерите на обезщетенията. Въззивният състав приема, че сумата от 80 000 лв. (осемдесет хиляди) лева отговаря на така посочените критерии за справедлива компенсация за претърпените неимуществени вреди. Съдът не омаловажава загубата на ищеца, нито изпитваните от него тъга и усещане за изоставеност, но счита, че определяне над този размер не би било справедливо предвид факта, че загиналият и ищецът са били дядо и внук, а не родител и дете.

Неоснователни са оплакванията за занижен размер на обезщетението, тъй като от една страна на обезщетение подлежат отношенията между дядо и внук, а не между баща и син, а от друга страна предвид подкрепата на останалите членове на семейството ищецът има потенциал да преодолее емоционалната травма. Не без значение е и фактът, че при пътния инцидент са пострадали и бабата, и лелята на ищеца, като тревогите относно тяхното състояние са допринесли за цялостното му негативно усещане във връзка със стресогенното събитие. Основателни са доводите в писмената защита на „Лев инс“ АД, че свидетелските показания на А. К.а за посещавани от ищеца психолози и използвани медикаменти не следва да водят до завишаване на обезщетението. Недоказано е твърдението във въззивната жалба на ищеца, че е имал изключително тежко детство. Въпреки че не е познавал баща си, той е отгледан от майка си и нейното семейство, посещавал е детска градина и училище, имал е обичайните детски занимания и не е бил лишен от родителска и семейна грижа.

Неоснователни са оплакванията за завишен размер на обезщетението предвид младата възраст на ищеца – 20 години, както и на загиналия внезапно дядо – 66 години, който е бил негова морална подкрепа, както и съдебната практика по сходни случаи през 2016 г. Размерът е обоснован и предвид факта, че през по-голямата част от живота си ищецът е живял с дядо си и баба си, без да познава баща си, а майка му е живяла извън България и контактите си с нея той е осъществявал през ваканциите.

Неоснователни са оплакванията, че законната лихва се дължи от деня на увреждането -

17.07.2016 г. или от деня, в който застрахователят е уведомен за събитието от застрахования водач - 20.07.2016 г. Предвид въведената с новия КЗ абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на прекия иск на увреденото лице спрямо застрахователя на делинквента по застраховка "Гражданска застраховка" на автомобилистите на осн. чл.498, ал.3 вр. чл.432, ал.1 КЗ - отправянето на писмена застрахователна претенция спрямо застрахователя по реда на чл.380 КЗ, застрахователят не дължи законна лихва, считано от деня на неправомерното увреждане, а едва след отправяне на извънсъдебната претенция до него. За датата на уведомяване от делинквента няма представени доказателства.

Ето защо решението следва да бъде потвърдено.

С оглед оставянето на двете въззивни жалби без уважение и невъзможността в представения на л. 37 от настоящото дело договор за правна защита и съдействие да се отграничи каква част от възнаграждението за всеки един от елементите на процесуалното представителство пред въззивната инстанция се формира, за настоящата инстанция не следва да се присъждат разноски.

По повод частната жалба на адв. П. С. срещу решение № 260827 от 22.10.2020 г. по гр. дело № 2350 / 2018 г., в частта му с характер на определение по чл. 248 от ГПК въззивният съд излага следните съображения. Посоченият от ГПК начин за изчисляване на разноски е съобразно изхода на спора – уважена, съответна отхвърлена част от иска. Той се отнася и за възнаграждението, присъждано на основание чл. 38, ал. 2 от ЗАДВ и няма законово основание да се приеме, че при оказана безплатна правна помощ, адвокатското възнаграждение не следва да е съобразно предявената претенция и уважената част от нея. Ето защо, частната жалба следва да бъде оставена без уважение.

С тези мотиви, Апелативен съд – София, 1 състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 5325 от 08.09.2020 г. по гр. дело № 2350 / 2018 г., поправено с решение № 260827 от 22.10.2020 г. и с решение № 261231 от 24.02.2021 г. на Софийски Градски Съд, Гражданско отделение, I-4 състав.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ частна жалба на адв. П. С. срещу решение № 260827 от 22.10.2020 г. по гр. дело № 2350 / 2018 г., в частта му с характер на определение по чл. 248 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участието на М. Н. М. като трето лице-помагач на страната на ответника „Лев инс“ АД.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС по реда на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____